

RAADSVoorSTEL:

2010-2011

Ons kenmerk: MD 11.2651043

Registratienummer : GR 11.

Ingekomen op :

Onderwerp: Nacalculatie containermanagement

Groningen, - 4 AUG 2011

Aan de raad,

In een groot deel van de gemeente wordt het huishoudelijk afval ingezameld met behulp van minicontainers. In 2009 heeft uw raad ingestemd met het invoeren van containermanagement met behulp van chips. Hierbij willen wij u informeren over de voornaamste resultaten en bevindingen naar aanleiding van de implementatie van dit systeem, dat eind 2010 is afgerond.

Doelstellingen van dit project waren:

- het op orde brengen van de registratie van in gebruik zijnde huishoudelijke minicontainers;
- het innemen van (illegale) minicontainers waarvoor niet de geldende heffingen betaald worden;
- het tegengaan van diefstal van minicontainers;
- budgettair neutrale implementatie in de periode 2009 - 2010.

Geconcludeerd kan worden dat het systeem succesvol is geïmplementeerd en dat de beoogde doelstellingen overwegend gerealiseerd zijn.

In totaal zijn in het kader van het project bij 31.957 huishoudelijke aansluitingen 58.797 minicontainers voorzien van een chip met een uniek nummer. De chip- en containernummers zijn gekoppeld aan de betreffende gebruikersadressen (WOZ-objecten). Daarnaast zijn alle inzamelvoertuigen die betrokken zijn bij de inzameling van huishoudelijk GFT en/of restafval, voorzien van uitleesapparatuur. Minicontainers die niet beschikken over een chip (en daarmee niet geregistreerd staan bij de gemeente) worden per eind 2010 niet meer geledigd.

De implementatie heeft geleid tot:

- een stijging van het aantal geregistreerde "extra" minicontainers waarvoor bewoners een extra heffing behoren te betalen (+ 592 stuks).
- Het fysiek innemen van 3.450 illegale minicontainers.
- Een vermindering van de ingezamelde hoeveelheid restafval in de minicontainerwijken (-4%).

- Vermindering van het aantal minicontainers dat jaarlijks vanwege diefstal/vermissing vervangen dient te worden (-700 stuks/jaar).
- Circa 40 bedrijven/instellingen zijn alsnog een contract/betalingsregeling aangegaan met de Milieudienst voor containers die binnen de huisvuilroutes werden aangeboden maar waarvoor voorheen niet werd betaald.

De totale kosten van de invoering van het systeem bedragen € 727.952,-- excl. BTW. De kosten zijn hiermee hoger uitgevallen dan het oorspronkelijk geraamde en door de raad beschikbaar gestelde krediet (€ 604.425,-- excl. BTW, raadsbesluit MD 08.1784592 d.d. 22-04-2009). Dit is gemeld in de tussenevaluatie naar aanleiding van de pilot (MD 10.2211971 d.d. 1-4-2010).

In de door u goedgekeurde begroting 2010 (I&F staat, routine-investeringen Milieudienst) hebben wij een (aanvullend) investeringsbedrag opgevoerd ten behoeve van containermanagement (€ 440.000,--). De meerkosten van het project zijn uit deze middelen gefinancierd. Formeel dient u echter alsnog goedkeuring te verlenen aan de meerinvestering daar het hier handelt om een beleidsmatige investering en niet om een routine-investering.

Financiën	Geraamd (€)	Werkelijk (€)	Toelichting
Kosten	604.425	727.952	
Door raad beschikbaar gesteld krediet	604.425	604.425	beleidsmatige investering
Meerkosten t.o.v. krediet raad		123.527	Meerkosten zijn gefinancierd uit investeringsruimte t.b.v. routine-investeringen (begroting 2010 / I&F-staat : € 440.000 t.b.v. "chipmanagement"). Meerinvestering is echter eveneens als beleidsmatige investering te beschouwen: vereist instemming van raad.
Effect op exploitatie	Geraamd (€/jr)	Werkelijk (€/jr)	Toelichting
Kapitaal- en overige exploitatielasten	139.766	148.153	
Extra baten / besparingen	(-) 139.766	(-) 184.410	
Netto effect	0	(-) 35.987	Voordeel oplopend naar € 45.500 /jr in 2015

Naast licht hogere kapitaallasten dan geraamd, blijkt de invoering ook tot hogere baten c.q. besparingen te leiden. Het betreft extra baten uit heffingen voor het gebruik van extra minicontainers, bedrijven die alsnog zijn gaan betalen voor gebruik van inzamel-diensten en om besparingen op afvalverwerkingskosten en kosten voor het vervangen van gestolen minicontainers.

Per saldo leidt de implementatie van het systeem structureel tot een lichte besparing van circa € 36.000,--/jaar (oplopend tot circa € 45.500,--/jaar in 2015; € 0,40 - € 0,45 per aansluiting per jaar). Het netto effect op de exploitatie valt daarmee iets gunstiger uit

dan vooraf aangegeven. Het restant van de investeringsruimte t.b.v. chipmanagement zal niet worden benut en niet worden doorgeschoven naar de begroting 2012 e.v. Dit levert in 2011 een incidenteel exploitatievoordeel op van € 39.000,--. Omdat het investeringen/kosten betreft ten behoeve van de inzameling van huishoudelijk afval ("gesloten financiering") zullen de exploitatie-effecten ten goede worden gebracht van de afvalstoffenheffing.

Bewoners hebben op een positieve manier medewerking verleend aan de implementatie. Tijdens het gehele project is slechts een gering aantal klachten binnengekomen van bewoners. De klachten betroffen gebrekkige informatievoorziening door de telefonische informatielijn aan sommige bewoners, het betreden door de aannemer van privéterrein zonder toestemming van eigenaren en klachten/vragen met betrekking tot privacy-bescherming. Op het totaal aantal bechipte containers en betrokken aansluitingen is het aantal klachten echter als uiterst gering te beschouwen.

Inzake het thema privacybescherming hebben wij u nader geïnformeerd over de registratie, gebruik en bewaartermijn van gegevens die worden verzameld in het kader van container-management (MD 10.2231960 d.d. 29-04-2010).

Het is gebleken dat (een klein deel van) de in 2010 geleverde chips defect kan raken vanwege een ondeugdelijk onderdeel in de chip. Chips die uitval vertonen worden zo snel mogelijk door de leverancier vervangen (garantie). Bewoners zullen hiervan geen/nauwelijks overlast ondervinden. Verwachting is dat uiterlijk eind 2011 de problemen met geleverde chips verholpen zullen zijn.

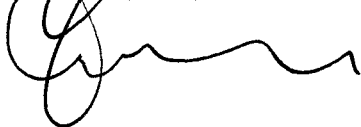
Een uitgebreidere nacalculatie van het gehele project is als bijlage bijgevoegd.

Gelet op het vorenstaande stellen wij u voor te besluiten:

- I. de nacalculatie "Implementatie containermanagement" vast te stellen;
- II. een aanvullend krediet van € 123.527,54 excl. BTW beschikbaar te stellen ten behoeve van de meerkosten van het project. Het totaal beschikbaar gestelde krediet komt daarmee uit op € 727.952,-- excl. BTW;
- III. de extra kapitaallasten van € 8.387,-- te dekken binnen de reguliere begroting (deelprogramma afvalinzameling en verwerking).

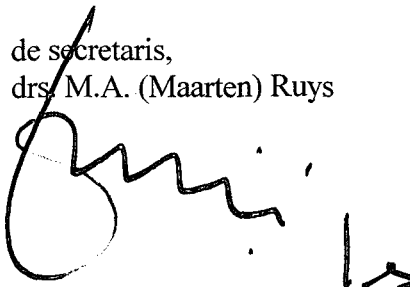
Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

ba

Nacalculatie implementatie containermanagement (minicontainers)

Samenvatting

Begin 2009 is besloten tot het fysiek en administratief opschonen van de bij huishoudens in gebruik zijnde minicontainers middels het invoeren van containermanagement (chipherkenning)¹. In 2009 is in eerste instantie een pilot uitgevoerd in de wijken Beijum, De Hunze en Starkenborg. In 2010 zijn alle overige huishoudelijke minicontainers in de stad voorzien van een chip.

In totaal zijn in het kader van het project bij 31.957 huishoudelijke aansluitingen 58.797 minicontainers voorzien van een chip met een uniek nummer. De chip- en containernummers zijn gekoppeld aan de betreffende gebruikers-adressen (WOZ-objecten). Daarnaast zijn alle inzamelvoertuigen die betrokken zijn bij de inzameling van huishoudelijk GFT en/of restafval, voorzien van uitlees-apparatuur. Minicontainers die niet beschikken over een chip (en daarmee niet geregistreerd staan bij de Milieudienst) worden per eind 2010 niet meer geledigd.

De totale kosten van de invoering van het systeem bedragen € 727.952,= excl. btw. De kosten zijn hiermee hoger uitgevallen dan het oorspronkelijk door de raad beschikbaar gestelde krediet (€ 604.425,= excl. btw). Dat de kosten hoger zouden uitvallen dan geraamd is in de tussenevaluatie naar aanleiding van de pilot reeds aan de raad gemeld. De meerkosten (€ 123.527,54 excl. btw) zijn gefinancierd vanuit beschikbare ruimte t.b.v. routineïnvesting in de begroting 2010. Daar het hier gaat om een beleidsmatige investering en niet om een routinematige investering dient de raad alsnog formeel om instemming gevraagd te worden.

Ondanks de hoger uitgevallen kosten, leidt de implementatie van het systeem structureel tot een besparing van ± € 35.000 – € 40.000,=/jaar (€ 0,40 – 0,45 per aansluiting per jaar). Het netto effect op de exploitatie valt daarmee licht gunstiger uit dan vooraf geraamd.

De implementatie heeft geleid tot:

- Een stijging van het aantal geregistreerde 'extra' minicontainers waarvoor bewoners een extra heffing behoren te betalen (+ 592 stuks).
- Het fysiek innemen van 3.450 illegale minicontainers.
- Een vermindering van de ingezamelde hoeveelheid restafval in minicontainerwijken (-4%).
- Vermindering van het aantal minicontainers dat jaarlijks vanwege diefstal / vermissing en vervangen dient te worden (-700 stuks/jaar).
- Circa 40 bedrijven / instellingen zijn alsnog een contract/betalingsregeling aangegaan met de Milieudienst voor containers die binnen de huivuilroutes werden aangeboden maar waarvoor voorheen niet werd betaald.

Al met kan worden geconcludeerd dat het systeem succesvol is geïmplementeerd en dat de beoogde doelstellingen overwegend gerealiseerd zijn. Bewoners hebben op een positieve manier medewerking verleend aan de implementatie. Tijdens het gehele project is slechts een gering aantal klachten binnengekomen van bewoners (circa 10).

Het is gebleken dat (een gedeelte van) de chips die in 2010 zijn geleverd en aangebracht, mogelijk defect kunnen raken vanwege een ondeugdelijk onderdeel in de chips. Chips die uitval vertonen worden zo snel mogelijk door de leverancier vervangen. Verwachting is dat uiterlijk eind 2011 de problemen met geleverde chips verholpen zullen zijn.

¹ Dienstbesluit 27-01-2009 MD09.1798663, Collegebesluit 17-02-2009 MD08.1784590, Raadsbesluit 22-04-2009 MD08.1784592

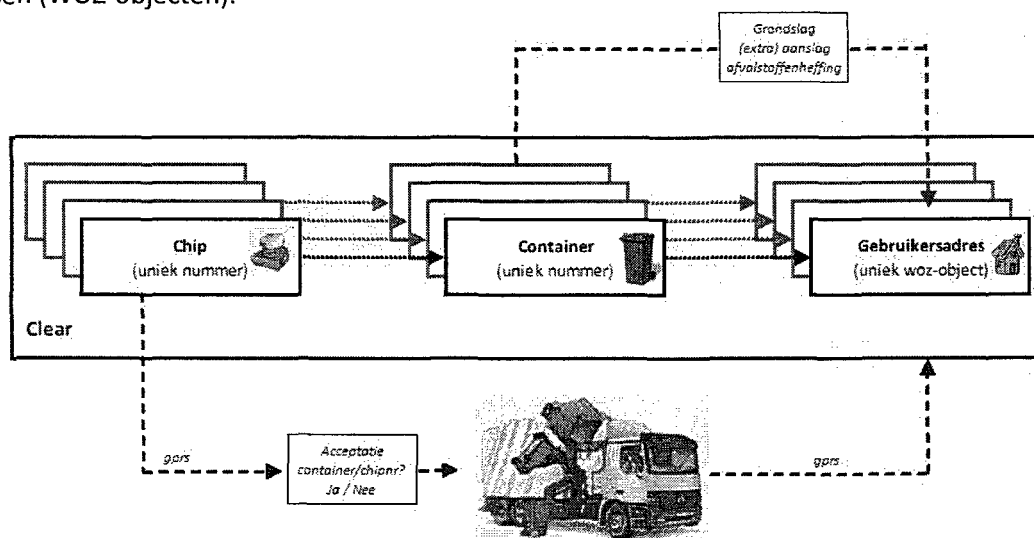
Nacalculatie implementatie containermanagement (minicontainers)

Inleiding

Begin 2009 is besloten tot het fysiek en administratief opschonen van de bij huishoudens in gebruik zijnde minicontainers middels het invoeren van containermanagement (chipherkenning)². In 2009 is in eerste instantie een pilot uitgevoerd in de wijken Beijum, De Hunze en Starkenburg. De resultaten en ervaringen daarvan zijn gerapporteerd in een tussentijdse evaluatie eind 2009/begin 2010³. In de periode mei – oktober 2010 zijn alle overige huishoudelijke minicontainers in de stad voorzien van een chip. In voorliggende eindevaluatie wordt ingegaan op de opzet, ervaringen en resultaten van het gehele project (pilot 2009 + overige mini's 2010). De evaluatie wordt afgesloten met een aantal conclusies en aanbevelingen.

Opzet

In totaal zijn in het kader van het project bij 31.957 huishoudelijke aansluitingen 58.797 minicontainers voorzien van een chip met een uniek nummer. In het beheerprogramma van de Milieudienst (Clear) zijn alle gechipte minicontainers geregistreerd bij/ gekoppeld aan de betreffende gebruikersadressen (WOZ-objecten).

Tevens zijn alle, bij de inzameling in Groningen van huishoudelijk restafval en GFT betrokken inzamelvoertuigen voorzien van apparatuur waarmee de (aanwezigheid en nummers van) chips herkend/gelezen kunnen worden. Containers die niet beschikken over een chip worden door de uitleesapparatuur op de wagens geweigerd. De uitleesapparatuur op de inzamelwagens wordt dagelijks via een GPRS-verbinding gevoed met een up-to-date databestand met chipnummers welke geblokkeerd zijn door de binnendienst ("blacklist", gestolen/vermiste containers e.d.). In totaal zijn in het kader van het project 10 inzamelvoertuigen voorzien van uitleesapparatuur.

In de periode augustus – december 2009 is een pilot uitgevoerd bij circa 6.000 aansluitingen in de wijken Beijum, De Hunze en Starkenburg. In de overige minicontainerwijken (circa 26.000 aansluitingen) is het systeem ingevoerd in de periode mei – dec 2010.

Voorafgaand aan de implementatie is via algemene media (krant, wijkkranten, website e.d.) aandacht geschonken aan de invoering van containermanagement en zijn wijkverenigingen geïnformeerd. Daarnaast zijn alle aansluitingen die het betrof individueel aangeschreven. In deze brief is het hoe en waarom van het chippen aangegeven en stond de datum vermeld waarop men de

² Dienstbesluit MD09.1798663, Collegebesluit MD08.1784590, Raadsbesluit MD08.1784592

³ Dienstbesluit MD10.2200507, Collegebesluit MD10.2211970, Raadsbrief MD10.2211971

container(s) waarover men volgens de registratie zou beschikken, aan de weg diende te plaatsen t.b.v. het chippen. In de brief en via algemene media zijn bewoners gewezen op een gratis telefonisch informatienummer waar men met eventuele vragen terecht kon. Ook konden bewoners op de gemeentelijke website nadere informatie rond het chippen vinden.

Het aanbrengen van de chips in minicontainers is hoofdzakelijk door een extern bedrijf verricht (Engels - DVL). Het externe bedrijf heeft hiertoe een databestand ontvangen met alle aansluitingen die volgens de Milieudienst over minicontainers zouden beschikken alsook hoeveel en welk type. Aansluitingen waarvan de verwachte minicontainers niet op de schriftelijk gemelde chipdatum aan de weg aangeboden stonden en/of niet door het bedrijf gevonden konden worden, zijn opnieuw aangeschreven en ingepland in zogeheten herstelrondes. Waar nodig zijn adressen tot drie keer toe aangeschreven en opnieuw ingepland.

Nadat het externe bedrijf (nagenoeg) alle containers had voorzien van chips, is door hen een bijgewerkt databestand opgeleverd. Dit databestand is in het beheersysteem van de Milieudienst (Clear) ingelezen ter vervanging van de bestaande registratie van minicontainers bij huishoudens.

Vervolgens is de uitleesapparatuur op de inzamelvoertuigen van de Milieudienst in gebruik genomen. Gedurende een aantal weken zijn containers die nog niet voorzien bleken van een chip nog wel gewoon geledigd. Chauffeurs en beladers hebben in die periode waarschuwingstickers aangebracht op dergelijke minicontainers. Middels deze stickers alsook via de lokale media, wijkverenigingen en gemeentelijke website is bekend gemaakt dat vanaf een specifieke datum containers zonder chip niet meer geledigd zouden worden en dat ongechipte containers ingenomen zouden worden. Na deze waarschuwingsperiode, waarin bewoners alsnog de mogelijkheid hadden om hun minicontainer te laten registreren & chippen, hebben extra innameploegen achter de huisvuilwagens aan gereden en zijn ongechipte containers die ter lediging stonden aangeboden ingenomen. Sindsdien melden zich nog beperkte aantallen bewoners met het verzoek of hun (extra) container alsnog voorzien kan worden van een chip opdat men deze kan blijven gebruiken. De Milieudienst heeft na de oplevering van de databestanden door het externe bedrijf dan ook zelf nog de nodige chips aangebracht in containers.

	Pilot	Overige wijken	Totaal
Periode implementatie	Aug – Dec 2009	Mei – Dec 2010	
Aantal aangeschreven aansluitingen	6.100	28.150	34.250
Feitelijk aantal huishoudelijke aansluitingen met mini ('s)	5.884	26.074	31.958
Aantal huishoudelijke mini's voorzien van chip	11.075	47.722	58.797
- door externe (Engels/DVL)	10.775	45.970	56.745
- door Milieudienst	300	1.752	2.052
Aantallen ingenomen (illegale) mini's:	± 1.100	± 2.350	± 3.450
- door externe (Engels/DVL)	360	650	± 1.000
- door Milieudienst / wijkposten	750 – 800	± 1.700	± 2.450
% Illegale mini's (ingenomen : gechipped)	± 10%	± 5%	± 6% (*)
Voertuigen voorzien van uitleesapparatuur	2	8	10 ⁽¹⁾
Vragen / meldingen bij telefonische infolijn	1.750	8.000	9.750
Aantal bedrijfsmini's gechipped	8	80	88
Aantal bedrijfsmini's alsnog betalend ⁽²⁾	± 10	± 30	± 40

(1) Los van het project containermanagement beschik(t)en enkele voertuigen (al) over uitleesapparatuur vanwege inzameling/chip-herkennings in omliggende (diftar-) gemeenten. In totaal beschikt de Milieudienst eind 2010 over 19 inzamelvoertuigen met uitleesapparatuur.

(2) Deze bedrijven zijn alsnog reinigingsrecht gaan betalen (lopen mee in huisvuilroutes) danwel hebben alsnog een contract afgesloten met de Milieudienst.

(*) Indien de mini's die alsnog als extra mini zijn aangemeld / geregistreerd worden meegenomen: 7% illegale mini's

Eind december 2010 valt te beschouwen als moment waarop de implementatie is afgerond. Sindsdien rijden alle inzamelvoertuigen in principe hun inzamelroutes met de uitleesapparatuur 'aan' en worden ongechipte containers in principe niet meer geledigd (zie ook onder 'problemen chips').

Wet bescherming persoonsgegevens (Wbp)

Op 1 juli 2010 is aan het college bescherming persoonsgegevens melding gedaan van de registratie van gegevens in het kader van (mini-)containermanagement. Gegevens die geregistreerd worden zijn:

- het type en aantal containers per individueel woz-object en
- de aanbiedingen / ledigingen van individuele containers (chipnummer, datum en tijd).

De gegevens worden bewaard gedurende vijf jaar.

Met betrekking tot het thema privacybescherming is de raad in 2009 en 2010 nader geïnformeerd over de registratie, gebruik en bewaartermijn van gegevens in het kader van containermanagement⁴.

Aanbesteding

Vuilverwerkingsregio Noord Groningen heeft in 2005-2006 een Europese aanbesteding gehouden ten behoeve van implementatie van containermanagement in diverse gemeenten. De gemeente Groningen heeft meegelift in deze aanbesteding. De aanbesteding heeft op 6 april 2006 geleid tot een meerjarig raamcontract (looptijd tot 6 april 2010).

Alle leveringen en diensten ten behoeve van de implementatie van containermanagement in Groningen zijn gegund conform en op grond van het vigerende raamcontract.

Klachten / meldingen

De implementatie van containermanagement heeft zowel tijdens de pilot als in de overige miniwijken in 2010 tot een zeer gering aantal klachten geleid (± 10). Verwachting was dat met name het innemen van illegale, extra containers tot de nodige klachten zou gaan leiden. Dit is echter niet het geval gebleken. De ingekomen klachten betroffen:

- gebrekkige informatievoorziening door/via de telefonische informatielijn,
- privacybescherming,
- het betreden van privéterrein door de aannemer t.b.v. het bechikken van minicontainers zonder toestemming van de eigenaar en
- het (nog) niet bechipped zijn van containers door onjuiste registratie bij de Milieudienst / het externe bedrijf ondanks herhaalde melding daarvan door bewoners.

Alle klachten zijn naar tevredenheid van de klagers afgehandeld.

In totaal zijn er tijdens het project circa 10.000 telefonische meldingen/vragen binnengekomen bij het speciale 0800 - informatienummer. Het betrof algemene vragen over het hoe en waarom van containermanagement, meldingen van bewoners wiens container nog niet gechipped was, bewoners die onverhoopt geen informatie hadden ontvangen, verzoeken om het alsnog laten bechikken van extra containers e.d..

Hoewel in de communicatie rond het chippen is aangegeven dat het systeem niet werd ingevoerd met het oog op (toekomstige) diftar, speelde bij veel bewoners de angst / het vermoeden dat dit toch het geval was.

⁴ Raadsragen PvdA-fractie (registratie van het gebruik van de ondergrondse afvalcontainers, 2009 – Nr.67), Beantwoording door college 17-11-2009, Brief college aan raad inzake bewaartermijn stortgegevens d.d. 29-04-2010 (MD 10.2231960).

Evaluatie projectdoelen

Het project had een meerledig doel, te weten:

Administratief opschonen van uitstaande minicontainers bij huishoudens.

Deze doelstelling is gerealiseerd. Alle minicontainers die bij huishoudens in gebruik zijn ten behoeve van inzameling van restafval en/of gft, zijn middels een chip voorzien van een uniek nummer en administratief gekoppeld aan het feitelijke gebruikersadres (woz-object).

Volgens de bijgewerkte administratie staan eind 2010 bij huishoudens 760 'extra' containers geregistreerd waarvoor in principe een extra heffing van € 117,=/container per jaar geldt. Vóór aanvang van het project (medio 2008) stonden slechts 168 'extra' containers geregistreerd. De stijging (+ 592 stuks) leidt tot extra baten. In het pilotgebied zijn deze extra heffingen opgelegd met ingang van 2010, voor de overige wijken per 2011.

Gedurende de implementatie zijn ook de nodige bedrijven en instellingen naar voren gekomen die beschikten over minicontainers waarvoor tot dan toe niet werd betaald en die binnen de huisvuilroutes werden aangeboden / geleidigd. Het is de mogelijkheid geboden om container(s) te behouden mits zij alsnog betalende klant werden. Daarbij is zoveel mogelijk geprobeerd hen als contractklant te binden en de containers in specifieke bedrijfsafvalroutes op te nemen.

Minicontainers van bedrijven / instellingen die binnen huisvuilroutes geleidigd blijven worden, zijn voorzien van specifieke chipnummers opdat deze herkenbaar en traceerbaar zijn als bedrijfsmini (i.v.m. kostentoe rekening). Daar waar bedrijven/instellingen niet bereid waren alsnog voor het behoud/gebruik van minicontainer(s) te gaan betalen, zijn de betreffende containers ingenomen.

Circa 40 bedrijven & instellingen zijn alsnog een contract / betalingsregeling (reinigingsrecht) aangegaan met de Milieudienst. De geschatte extra baten bedragen circa € 10.000,=/jr. Deze extra baten komen ten gunste van de commerciële inzamelactiviteiten. Voorzover bedrijfsmini's binnen huisvuilroutes geleidigd worden (en daardoor oneigenlijk kosten opleveren voor het produkt inzameling huishoudelijk afval) kan op basis van de chipnummers en ledigingsregistraties achteraf een verrekening plaatsvinden van gemaakte inzamel-/verwerkingskosten tussen het produkt inzameling huishoudelijk afval en dat van bedrijfsafval.

Fysiek innemen van illegale minicontainers.

Deze doelstelling is (grotendeels) gerealiseerd. (extra) Minicontainers die in gebruik waren bij/door huishoudens en waarvoor niet de geldende heffing werd betaald, zijn tijdens het project ingenomen tenzij de gebruiker alsnog bereid was voor de extra container te gaan betalen. Tijdens de pilot zijn uit de wijken Beijum, Starkenburg en De Hunze circa 1.100 'illegale' mini-containers ingenomen. Verwachting o.b.v. de pilot was dat er mogelijk in totaal circa 5-6.000 illegale mini's uit de gehele stad ingenomen zouden worden.

Uiteindelijk zijn dit - na implementatie van het systeem in alle mini-containerwijken - er minder gebleken (totaal circa 3.500)⁵.

Desondanks nog een aanzienlijk aantal, overeenkomend met circa drie volledige inzamelroutes. Rekening houdend met de illegale containers die alsnog door bewoners als extra container zijn aangemeld, blijkt dat vóór de implementatie circa 7% van alle uitstaande mini's als illegaal kan worden beschouwd.

Aangenomen wordt dat er nog een onbekend aantal illegale, ongechipte minicontainers achtergehouden is door bewoners. Vanwege het ontbreken van een chip worden deze containers echter

⁵ Dit aantal is exclusief de 592 (voorheen illegale) minicontainers welke door bewoners alsnog zijn aangemeld als 'extra' container.

niet meer geaccepteerd door de huisvuilwagens. Verwachting is dat nog uitstaande illegale containers langzaam aan ook ingenomen / alsnog geregistreerd zullen worden.

Een beperkt deel van de illegale containers is tijdens de chiprondes ingenomen door het externe bedrijf. Het betrof mini's waarvan de bewoners zelf aangaven dat ze die niet meer wilden behouden. Tijdens de chiprondes zijn ook de nodige illegale mini's onbeheerd achtergelaten in de wijken. Deze containers zijn door de wijkposten geruimd. Het merendeel van de illegale containers is echter pas 'vrij' gekomen en door de Milieudienst ingenomen nadat de uitleesapparatuur op de inzamelvoertuigen in gebruik genomen is. Ingenomen containers zijn gecontroleerd op herbruikbaarheid en zijn deels opnieuw gebruikt / uitgezet. Het merendeel echter betrof oude, versleten containers en is afgevoerd naar kunststof-recyclers. Ongeveer 2/3 betrof restafval-containers en 1/3 gft-containers.

Tegengaan diefstal/vermissing mini's

Deze doelstelling is grotendeels gerealiseerd. Vóór de implementatie van containermanagement werden jaarlijks circa 1.000 minicontainers gemeld als gestolen / vermist. De vervangingskosten bedroegen jaarlijks zo'n € 30 – 35.000,=. Sinds het systeem met chipherkenning is ingevoerd valt een forse daling van het aantal meldingen van diefstal/vermissing te constateren. In de eerste maanden van 2011 (jan – mei) zijn 123 mini's aangemeld en vervangen vanwege diefstal/vermissing. Er van uitgaande dat dit beeld zo blijft, dienen er op jaarbasis nog slechts zo'n 300 minicontainers vervangen te worden; een daling met 70% ten opzichte van voorgaande jaren. Dit bespaart circa € 22.000 per jaar aan vervangingskosten⁶. De chipnummers van containers die als vermist/gestolen worden gemeld worden geblokkeerd (blacklist) waarna deze niet meer door inzamelvoertuigen worden geaccepteerd. Met behulp van uitleesapparatuur (voertuigen, handhelds) zijn verdwenen mini's op te sporen.

Budgetneutrale implementatie

Uitgangspunt van het raadsvoorstel zoals in 2009 geaccordeerd, was dat implementatie van het systeem qua exploitatie budgettair neutraal zou uitvallen. De extra exploitatiekosten als gevolg van investeringen en maatregelen t.b.v. containermanagement zouden terugverdiend worden door besparingen op verwerkingskosten, extra baten uit heffingen e.d.. Ook deze doelstelling is gerealiseerd (zie ook onder 'financiën').

Op basis van de werkelijke implementatiekosten en gebleken resultaten blijkt het financiële effect op de exploitatie licht positiever uit te vallen dan vooraf geraamd en blijkt het systeem structureel tot een besparing te leiden (circa € 0,45 - 50 per aansluiting/jr).

Implementatie in 2009 – 2010

Deze doelstelling is gerealiseerd.

Problemen met chips

Vanaf het moment dat eind 2010 de uitleesapparatuur op de inzamelvoertuigen in gebruik is genomen, bleken de nodige chips niet herkend/gelezen te kunnen worden. In eerste instantie is de oorzaak daarvoor gezocht in de afstelling van de uitleesapparatuur zelf. Nadat deze bij alle voertuigen was gecontroleerd en waar nodig beter was afgesteld e.d., ontstond het vermoeden dat er wellicht een probleem met geleverde chips zou kunnen bestaan. De leverancier is verzocht of de geleverde chips inderdaad technische mankementen vertoonden, wat de oorzaak zou kunnen zijn en welke gevolgen dit zou kunnen hebben. Begin maart 2011 is duidelijkheid verschaft door de leverancier dat er (in 2010) chips geleverd zijn die uitval kunnen vertonen. Dit zou komen doordat de fabrikant (Philips) een specifiek onderdeel in de chip heeft gewijzigd. Dit alternatieve onderdeel is gevoelig(er) voor temperatuur-wisselingen en kan hierdoor (rek/krimp) zijn werking tijdelijk / definitief verliezen. De leverancier heeft aangegeven dat mogelijk 5 – 10% van alle in 2010 geplaatste

⁶ Uitgaande van € 30,=/minicontainer aan vervangingskosten

chips defecten zou kunnen gaan vertonen. Het probleem doet zich niet voor bij de chips die in 2009 zijn geplaatst.

Met de leverancier is afgesproken dat deze (vanaf 10 maart 2011) wekelijks op donderdagen defecte chips komt vervangen. Chauffeurs plakken tijdens inzamelroutes stickers op de deksels van containers waarvan de chip niet gelezen wordt. Hiermee worden eigenaren verzocht de betreffende container de eerstvolgende donderdag aan de weg te plaatsen ten behoeve van controle / wisseling van de chip. Dergelijke containers worden wel geleidigd opdat bewoners zo min mogelijk overlast ondervinden. Chauffeurs melden de betreffende adressen/containers aan de binnendienst van afdeling B&P, die op basis daarvan een herstellijst samenstelt voor de leverancier. De kosten die door de gemeente worden gemaakt in dit verband maakt zijn / worden in rekening gebracht bij de leverancier.

Sinds de oplevering van het chipbestand (oktober 2010) zijn inmiddels ruim 1.000 chips vervangen omdat deze niet/niet meer door de uitleesapparatuur worden herkend/gelezen. In de periode januari – half april dienden wekelijks circa 80 – 100 chips vervangen te worden. Sinds half april lopen de wekelijks te vervangen aantallen terug. Verwachting is dat het probleem met defecte chips in de loop van (uiterlijk eind) 2011 verholpen zal zijn. Mocht blijken dat het probleem zich onverhoopt langer en/of op grotere schaal voor blijft doen, dan zullen zo nodig alternatieve afspraken gemaakt worden met de leverancier over vervanging. Insteek is dat bewoners en Milieudienst hier zo min mogelijk overlast respectievelijk extra werk en kosten van ondervinden.

De uitleesapparatuur op de inzamelvoertuigen werkt naar behoren. Een enkel voertuig ondervindt zo nu en dan nog problemen met het uitlezen van chips welke niet veroorzaakt lijken te worden door de chips. In overleg met de leverancier van de uitleesapparatuur (Jama) worden deze problemen zo snel mogelijk worden verholpen.

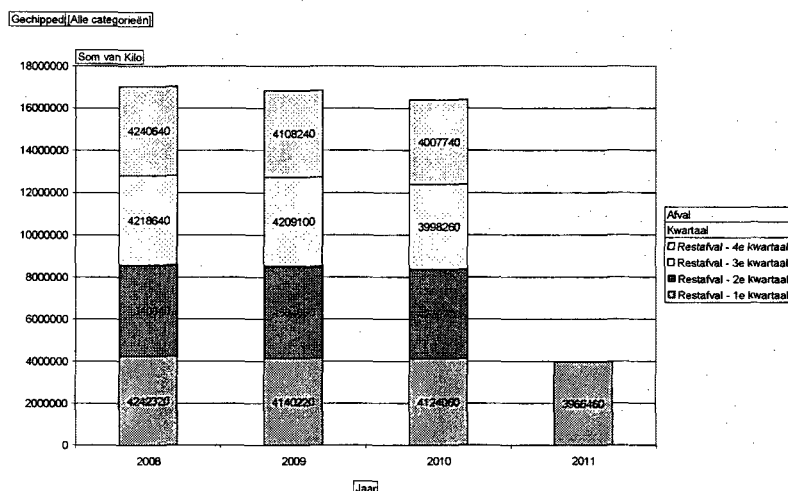
Effecten inzameling

De ervaring in andere gemeenten die containermanagement hebben ingevoerd is dat – mede door het innemen van illegale, extra containers - de ingezamelde hoeveelheid restafval licht terugloopt. Verwachting was dat dit in Groningen ook het geval zou zijn.

Inzameling restafval.

Ten opzichte van de situatie vóór invoering van containermanagement valt een terugloop te constateren van de hoeveelheid restafval die is ingezameld in de minicontainerwijken. De terugloop varieert per wijk (inzamelroute) en bedraagt gemiddeld gezien -4% ten opzichte van het vergelijkingsjaar 2008. Aangenomen wordt dat deze terugloop (grotendeels) het gevolg is van implementatie van containermanagement aangezien een dergelijke daling niet valt waar te nemen voor de wijken waar ondergronds wordt ingezameld.

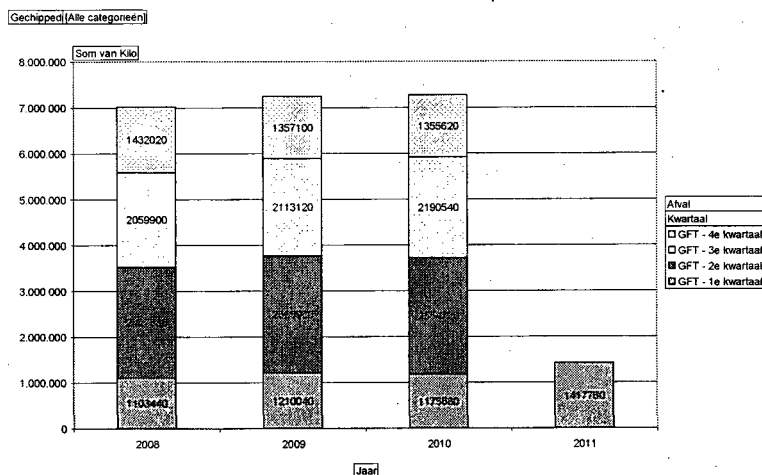
In 2010 is uiteindelijk 640 ton restafval minder ingezameld in de minicontainer-wijken dan in 2008. De uitgespaarde verwerkingskosten bedragen circa € 88.000,= op jaarbasis. Aangenomen wordt dat de daling van het restafval mede gevolg is van het innemen van illegale, extra containers en een betere scheiding van deelstromen zoals papier/karton e.d..

Inzameling gft

Waar voor restafval een lichte daling valt te constateren, vertoont de ingezamelde hoeveelheid GFT ten opzichte van het vergelijkingsjaar 2008 (toevallig) een vergelijkbare stijging: bijna +4%.

Deze stijging valt grotendeels te verklaren door de uitbreiding van het mini-areaal sinds 2008 (nieuwbouwoningen Peizerhoven, Reitdiep, Rijksweg e.d.). Ook is er in de periode 2008 – 2009 extra aandacht geweest in de communicatie naar bewoners over nut & noodzaak van scheiding van GFT.

In welke mate de invoering van containermanagement (het innemen van illegale grijze mini's wat noodzaakt tot een betere scheiding van gft) hier aan heeft bijgedragen is lastig in te schatten. Wanneer we er voor het gemak van uitgaan dat de stijging voor 50% het neveneffect is van invoering van containermanagement, dan heeft implementatie geleid tot een stijging van de verwerkingskosten voor GFT van circa € 7.500,= excl. btw/jaar⁷.

Vaker dan toegestaan aanbieden mini

De systemen op de inzamelvoertuigen registreren elke aanbieding / lediging van elke, individuele minicontainer. Met deze ledigingsdata is o.a. inzichtelijk te maken hoe frequent minicontainers worden aangeboden en daarmee ook of (en zo ja welke) minicontainers vaker worden aangeboden ter lediging dan is toegestaan (op grond van Afvalstoffenverordening: eens per week, alternerend rest/gft). Bekend is dat er bewoners zijn die:

- hun minicontainer meerdere keren op de aangegeven ledigingsdag aanbieden voor lediging,
- hun minicontainer op verschillende inzameldagen aan de weg plaatsen omdat er meerdere inzamelroutes langs/vlaktbij hun woning komen.

Op deze manier kunnen bewoners meer / vaker afval kwijt, daar waar andere bewoners tegen betaling een extra minicontainer nemen.

Aan de hand van de ledigingsdata van de eerste drie maanden van 2011 is nagegaan hoe frequent dit feitelijk voorkomt. Enerzijds om te bezien of er aanleiding is het systeem op de voertuigen anders in te richten ("whitelist" versus "blacklist") danwel om richting bewoners hier eventueel actie op te ondernemen.

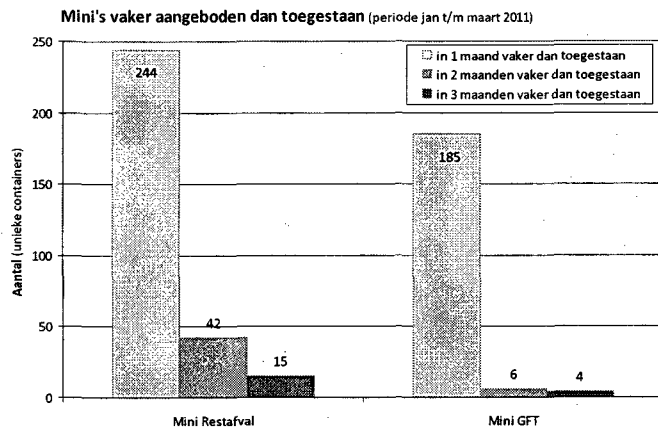
Het systeem van containermanagement is momenteel ingericht met een zogeheten 'blacklist'. Hierbij beschikken alle inzamelvoertuigen over eenzelfde lijst van (alleen de) geblokkeerde chipnummers. Zolang een bepaald chipnummer (en daarmee container) niet actief is geblokkeerd, wordt een gechipte container door alle voertuigen geaccepteerd en kan dus vaker per dag worden aangeboden alsook in verschillende inzamelroutes. Het systeem kan ook worden ingericht met een 'whitelist'. In dat geval bevat elk inzamelvoertuig een specifiek voor elke inzamelroute/-dag toegelaten chipnummers. Het werken met een whitelist kan voorkomen dat mini's vaker dan toegestaan worden geaccepteerd en geleidigd. Het maakt daarentegen de uitwisselbaarheid van inzamelvoertuigen echter lastiger en vergt meer administratieve inzet (inzamelroutes en daarbij behorende chipnummers continu up-to-date houden).

Uit de analyse van ledigingsdata blijkt dat het vaker dan toegestaan aanbieden van mini's op beperkte schaal voorkomt.

⁷ Stijging tonnage GFT 2010 t.o.v. 2008: 272 ton. Bij max. 50% effect containermanagement: 136 ton a € 54,=/ton = € 7.344,=.

Het aantal containers dat met enige regelmaat (in 2 resp. 3 maanden geconstateerd) vaker dan toegestaan wordt aangeboden bedraagt 67. Daarvan blijken 19 containers elke maand vaker dan toegestaan aangeboden te worden. Op de totale aantallen uitstaande en wekelijks geledigde minicontainers is dit verwaarloosbaar.

Er is dan ook geen aanleiding om het systeem op de voertuigen (blacklist) te wijzigen. Wel wordt voorgesteld om – op basis van periodieke analyses van ledigingsdata (halfjaarlijks) - op te treden tegen gebruikers van mini's die zeer regelmatig vaker dan toegestaan worden aangeboden. In eerste instantie zouden deze aangeschreven kunnen worden met een waarschuwing. Indien na een dergelijke waarschuwing bepaalde mini's vaker blijven worden aangeboden zou er handhavend tegen opgetreden dienen te worden.

Financiën

In het oorspronkelijke raadsvoorstel is aangegeven dat de implementatie van containermanagement naar verwachting € 604.425,= excl. btw zou gaan kosten. Daarbij is aangegeven dat de invoering naar verwachting budgettair neutraal zou uitpakken qua exploitatie.

In de tussenevaluatie naar aanleiding van de pilot is gemeld dat de implementatiekosten hoger zouden uitvallen dan oorspronkelijk geraamd. Uitgaande van de ervaringen in de pilot werden de meerkosten geraamd op €135 – max. 165.000,= excl. btw. Daarbij is aangegeven dat de hierdoor hoger uitvallende kapitaalslasten naar verwachting gedekt zouden worden door eveneens hoger uitvallende besparingen resp. baten als gevolg van het project.

De uiteindelijke (externe) kosten t.b.v. invoering van containermanagement bedragen € 727.952,54 excl. btw⁸. De kosten zijn hiermee circa € 123.500 excl. btw hoger uitgevallen dan oorspronkelijk door college en raad beschikbaar gesteld. De meerkosten zijn daarmee binnen de range gebleven zoals aangegeven in de tussenevaluatie. De meerinvestering is gefinancierd vanuit beschikbare ruimte t.b.v. routineinvesteringen in de begroting 2010 (I&F-staat: € 440.000 "routineinvestering chipmanagement").

De hogere kosten ten opzichte van de oorspronkelijke raming komen hoofdzakelijk door:

- wezenlijk hogere kosten voor het frezen van oude minicontainers (geen chipnest) en het uitvoeren van herstelrondes,
- er is meer geïnvesteerd in uitleesapparatuur (reservevoertuig, extra handhelds) waarmee de aanwezigheid van chips op straat gecontroleerd kan worden,
- er zijn minder illegale minicontainers ingenomen door het externe bedrijf dan verwacht. Het gros van de illegale minicontainers diende te worden ingenomen door de gemeente zelf. Vanwege de extra inzet die dit vergde is in 2010 er voor gekozen om hiertoe extra uitzendkrachten in te zetten en extern bakwagens in te huren.

⁸ Het betreft alleen de externe kosten. Interne kosten zoals additionele inzet van eigen medewerkers van wijkposten, afdelingen B&P, IVM, IPC e.d. zijn hier niet in verdisconteerd.

Kosten implementatie containermanagement (bedragen excl. btw)			
Onderdeel	Werkelijke kosten	Raming 2009	Toelichting
Aanschaf chips	€ 113.122,07	€ 122.018,23	
Montage/registratie op straat	€ 132.607,91	€ 143.953,39	
Stickers	€ 20.652,03	€ 19.879,79	
Uitleesapparatuur voertuigen	€ 167.051,72	€ 156.768,78	1 extra (reserve-) voertuig voorzien van uitleesapparatuur
Handhelds	€ 10.900,00	€ 4.159,47	3 extra handhelds aangeschaft t.b.v. MMT/Stadstoezicht
Innemen illegale mini's	€ 16.831,32	€ 10.595,59	Extra kosten 2010 door inhuur uitzendkrachten, externe bakwagens e.d..
Mailing	€ 39.952,96	€ 36.313,66	
Telefonische infolijn	€ 46.157,72	€ 32.720,56	Langere periode infolijn
Overige voorlichtingskosten	€ 1.779,06	€ 20.300,=	
ICT aanpassingen Clear	€ 12.000,=	€ 5.075,=	
Overig / onvoorzien	€ 166.897,74	€ 52.640,95	Met name meerkosten t.b.v. frezen chipnest in oude minicontainers + verzorgen herstelrondes
Totaal	€ 727.952,54	€ 604.425,40	
evaluatie pilot		+ € 135.000 – max 165.000,=	Verwachting meerkosten gehele project t.o.v. raming 2009 (o.b.v. ervaringen pilot: frezen oude mini's e.d.)
Totaal	€ 727.952,54	Max € 769.425,=	

De investeringen en aanvullende maatregelen t.b.v. containermanagement leiden jaarlijks tot extra exploitatiekosten (kapitaalslasten, extra administratieve inzet, onderhoudskosten e.d.). Anderzijds leidt de implementatie ook tot besparingen / extra baten. Hierbij moet worden gedacht aan:

- extra baten uit heffingen voor extra minicontainers,
- extra baten uit contracten / betalingsregelingen die alsnog met bedrijven zijn gesloten,
- vermindering van verwerkingskosten voor restafval,
- vermindering van kosten voor het uitzetten van vermiste/gestolen containers e.d.

Per saldo valt het netto effect op de exploitatie licht positief uit en levert het systeem vanaf 2010 structureel een besparing op van circa € 35 – 40.000,=/jr (€ 0,40 - 0,45/aansluiting.jr). Hiermee is de doelstelling dat het systeem budgettair neutraal ingevoerd zou worden gerealiseerd.

Effect containermanagement op exploitatie (€ /jaar)							
	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Extra lasten	+ 49.800	+ 81.990	+ 148.153	+ 149.632	+ 151.148	+ 152.701	+ 154.292
Besparing/extra baten	-	- 110.425	- 184.140	- 187.923	- 191.785	- 195.726	- 199.750
Netto effect (totaal)	+ 49.800	- 28.435	- 35.988	- 38.291	- 40.637	- 43.026	- 45.459
Netto effect (per aansl)	+ 0,60	- 0,34	- 0,43	- 0,46	- 0,49	- 0,52	- 0,55

Daar het hier burgergerichte activiteiten betreft valt de btw die over de gepleegde investeringen in rekening is gebracht onder de btw-compensatieregeling. In totaal gaat het om een bedrag ter hoogte van € 138.310,98.

De benodigde meerinvestering t.b.v. het project dient formeel beschouwd te worden als een beleidsmatige investering. De raad stelt bij het vaststellen van de gemeentebegroting alleen de routineinvesteringen vast en niet de beleidsmatige investeringen, ténzij dit als apart besluit punt is opgenomen. Dit heeft voor wat betreft de meerinvestering t.b.v. de implementatie van containermanagement echter niet plaatsgevonden. Hoewel binnen de begroting 2010 binnen de routinematige investeringsmiddelen ruimte beschikbaar was om daaruit de meerkosten te financieren, dient formeel de raad alsnog achteraf verzocht te worden om hiermee in te stemmen.

De resterende ruimte voor routineinvesteringen in 2010 t.b.v. chipmanagement is doorgeschoven naar de begroting 2011. De resterende investeringsruimte zal niet worden benut in 2011 en zal niet worden doorgeschoven naar 2012. Dit levert in 2011 een incidenteel exploitatievoordeel op van circa € 39.000,=⁹.

Conclusies / aanbevelingen

Afgezien van de problemen met in 2010 geleverde chips, kan worden geconcludeerd dat het systeem succesvol en merendeels conform verwachtingen is geïmplementeerd. Bewoners / gebruikers van minicontainers hebben overwegend positief meegewerkt aan het bechippen van hun minicontainers. De implementatie heeft tot een uiterst gering aantal klachten geleid.

De uiteindelijke implementatiekosten bedragen € 727.952,54 excl. btw en zijn daarmee hoger uitgevallen dan oorspronkelijk geraamd. Per saldo leidt de invoering tot een structureel voordeel ter hoogte van ± 35.000 - € 40.000,=/jaar. Dit is gunstiger dan oorspronkelijk geraamd.

O.b.v. analyse van aanbiedfrequenties is er vooralsnog geen noodzaak / aanleiding om over te gaan op gebruik van whitelist in plaats van (huidige) blacklist.

Aanbevelingen:

- Periodiek (halfjaarlijks) ledigingsdata analyseren op "aanbod vaker dan toegestaan". Aansluitingen waarvan blijkt dat deze frequent minicontainers vaker aanbieden dan toegestaan aanschrijven met waarschuwing en wijzen op mogelijkheid tot het nemen van extra minicontainer. Daar waar aansluitingen ook na waarschuwing aanhoudend minicontainers vaker blijven aanbieden, handhavend optreden op grond van de Afvalstoffenverordening (boete).
- Eind 2011 mede op basis van met dit systeem gegenereerde inzameldata (aanbiedfrequenties, inzameltijden e.d.) de mogelijkheden tot routeoptimalisatie te onderzoeken en waar mogelijk door te voeren.

⁹ Uitgaande van (€ 604.425 + € 440.000) - € 727.952 → restant investeringsruimte € 316.472, rente 4,8%, afschrijvingstermijn 10 jaar .

Bijlage 1

Gechipte containers

Gebruikers	Type container	Aantal
Huishoudens	GFT 140 liter	11.056
	GFT 240 liter	16.966
	GFT 240 liter vrijstelling	5
	Totaal GFT containers	28.027
	<i>waarvan niet geregistreerd op uniek VGO-nr (*)</i>	<i>126</i>
	Aantal aansluitingen met (eigen) GFT mini	27.300
	Rest 240 liter	30.696
	Rest 240 vrijstelling	74
	Totaal containers	30.770
	<i>waarvan niet geregistreerd op uniek VGO-nr (*)</i>	<i>6</i>
	Aantal aansluitingen met (eigen) restafvalmini	29.695
Totaal aantal aansluitingen met 1 of meerdere (eigen) mini(s)	31.957	
Bedrijven/instellingen	GFT 140 liter	1
	GFT 240 liter	29
	Restafval 240 liter	58
	Totaal mini's bedrijfsafval	88
	Aantal bedrijven met mini	61
	<i>(betreft alleen mini's welke binnen huisvuilroutes worden geledigd)</i>	

(*) Betreft minicontainers die door meerdere aansluitingen gezamenlijk gebruikt worden. Gezamenlijke mini's staan niet geregistreerd op VGO-nr. Wel is geregistreerd in Clear welke adressen hier gebruik van maken.

Stand van zaken 20 april 2011

